

Opinnäytetyö (AMK)

Insinööri, Tuotantotalous

2024

Ilona Roiha

Vastuullisuus Voiveljet Oy:ssä

– Nykytila-analyysi vastuullisuusraportointiin
ohjaten

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun Ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK), Tuotantotalous

2024 | 33 sivua, 2 liitesivua

Ilona Roiha

Vastuullisuus Voiveljet Oy:ssä

- Nykytila-analyysi vastuullisuusraportointiin ohjaten

Opinnäytetyön tavoitteena on selkeyttää yrityksen käsitystä vastuullisuudesta yleisesti ja erityisesti ravintola-alalla. Yritys haluaa luoda yhtenäisen linjan vastuullisuudelle ja panostaa tulevaisuudessa vastuullisuusraportointiin. Työ on toteutettu tutkimuksellisenä opinnäytetyönä, ja se toimii oppaana yritykselle vastuullisuuskäytäntöjen kehittämisessä.

Teoriaosuus käsittelee vastuullisuutta yleisesti, ravintola-alan vastuullisuutta, sekä muutaman vastaavan yrityksen vastuullisuusraportointia. Ravintola-ala on hiljattain alkanut siirtyä vastuullisuusraportointiin, vaikka vastuullisuus on yhä tärkeämpi aihe yrityksissä. Teoriaosuuden jälkeen on laadittu kattava haastattelu yrityksen johdolle, jonka avulla kartoitettiin yrityksen vastuullisuuden nykytila ja tehtiin ehdotuksia raportointia varten. Haastattelujen pohjalta on koottu päätelmiä ja listattu osa-alueita, joihin yrityksen tulisi panostaa tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön käytännönosuus sisältää ehdotuksia menetelmistä ja mittareista vastuullisuuden eri osa-alueille. Työn tarkoituksena ei ollut laatia varsinaista vastuullisuusraporttia tai mittaristoa, mutta yritys voi hyödyntää opinnäytetyötä aloittaessaan vastuullisuusraportoinnin. Lopuksi työssä esitetään yhteenvedot ja pohditaan työn haasteita.

Asiasanat:

Sosiaalinen vastuu, Taloudellinen vastuu, Vastuullisuus,
Vastuullisuusraportointi, Ympäristövastuu

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of Engineering, Industrial Management

2024 | 33 pages, 2 pages in appendices

Ilona Roiha

Responsibility at Voiveljet Oy

- Conducting a current state analysis to guide responsibility reporting

This thesis aims to clarify the company's understanding of accountability in general and specifically within the restaurant industry. The company aims to focus on accountability reporting in the future. This work has been conducted as a research-based thesis and serves as a guide for the company in developing its accountability practices.

The theoretical section addresses general accountability, accountability in the restaurant industry, and the accountability reporting of a few comparable companies. Although accountability is becoming increasingly important in businesses, the restaurant industry has only recently begun to adopt accountability reporting. Following the theoretical section, a comprehensive interview was conducted with the company's management to assess the current state of accountability and to form suggestions for reporting. Based on the interviews, conclusions were drawn, and areas for future focus were identified.

The practical part of the thesis includes suggestions for methods and metrics for various aspects of accountability. The purpose was not to create a complete accountability report or set of metrics but to provide the company with foundation for beginning its accountability reporting. The thesis concludes with a summary of the findings and a discussion of the challenges encountered.

Keywords:

Accountability, Accountability reporting, Economic responsibility, Environmental responsibility, Social responsibility

Sisältö

Käytetyt lyhenteet tai sanasto	6
1. Johdanto	7
2. Vastuullisuus	8
2.1. Vastuullisuus ravintola-alalla	10
2.2. Vastuullisuusraportointi	12
3. Vastaavien yritysten vastuullisuusraportointi	15
3.1. Lidl	15
3.2. NoHo Partners	17
3.3. Päätelmä vastaavista yrityksistä	18
4. Työn toteutus	19
4.1. Pohdintoja haastattelu vastausten perusteella	21
5. Työn tulokset	23
5.1. Menetelmät ja mittaristo esimerkit seurantaan ja raportointiin	24
6. Työn haasteet	27
7. Johtopäätökset	29
7.1. Vastuullisuus ravintola-alalla	29
7.2. Haasteet ja mahdollisuudet	29
7.3. Suositukset	29
7.4. Tulevaisuuden näkymät	30
7.5. Yhteenveto	30
Lähteet	31
Haastattelukysymykset	34

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

Kuvat

Kuva 1. Joutsenmerkki (Vastuullinen Kuluttaminen: Ympäristö- Ja Energiamerkit Kuluttajaliitto, 2023)	10
Kuva 2. SDG Tavoitteet (THE 17 GOALS Sustainable Development, n.d.)	14

Käytetyt lyhenteet tai sanasto

CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive (Greenstep, 2023).
ESG	Viitekehys, joka auttaa eri sidosryhmiä ymmärtämään, miten organisaatio käsittelee ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyviä kriteerejä, niihin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia (Stamelos, 2023).
GRI	Global Reporting Initiative, laaja ja tunnetuin kestävä kehityksen raportointiohjelmisto (Elintarvikeketjun vastuullisuus, 2009, 13).
SDG	Sustainable Development Goals (THE 17 GOALS Sustainable Development, n.d).

1. Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa vastuullisuutta ja vastuullisuusraportointia ravintola-alalla, sekä tehdä raporttiehdotus VoiVeljet-yritykselle. VoiVeljet on Turussa toimiva ravintola-, juhla ja catering-palveluyritys. He haluavat selkeyttää vastuullisuustoimiaan ja panostaa tulevaisuudessa vastuullisuusraportointiin. Yritys arvostaa vastuullisuutta ja tekee jo yksittäisiä toimenpiteitä sen eteen.

Opinnäytetyö on tutkimuksellinen ja sisältää teoriaosuuden vastuullisuudesta, ravintola-alan vastuullisuudesta ja vastuullisuusraportoinnista. Lisäksi tutustutaan vastaavien yritysten vastuullisuusraportointiin. Haastattelujen avulla kerätään tietoa vastuullisuuden eri osa-alueista ja niiden pohjalta luodaan VoiVeljille esimerkkejä raportoitavista aiheista, menetelmistä ja mittareista.

Työ on ajankohtainen, koska yrityksellä on rajallisesti aikaa paneutua vastuullisuuden informatiiviseen puoleen, mutta he haluavat korostaa vastuullisuutta enemmän toiminnassaan. VoiVeljet noudattaa muun muassa Sustainable Travel Finland -ohjelmaa, on Luotettava Kumppani -jäsen, mukana We Speak Gay -yhteisössä ja Clean&Safe Turku -toimintamallissa (VoiVeljet, 2023). Työn lopputulos antaa heille selvän kuvan hyvästä ravintola-alan vastuullisuusraportoinnista.

2. Vastuullisuus

Vastuullisuuden osa-alueisiin kuuluu ympäristö, tuoteturvallisuus, ravitsemus, työhyvinvointi, eläinten hyvinvointi, talous ja paikallisuus. Vastuullisuutta tarkasteltaessa lähtökohdiksi voi ottaa vaikka elinkaariajattelun, strategisen vastuullisuuden ja kestävän tuotekulttuurin. Strategisen vastuullisuuden tulisi olla tavoitteellista ja se tulisi kohdistaa yrityksen liiketoimintaosaamiseen. Kestävä kehitys perustuu olemassa olevien tuotteiden, sekä tuotannon ja kulutukseen rakenteiden muutoksiin. Kestävän tuotekulttuurin toteutuessa kuluttajat voivat ostaa ja hyödyntää tuotteita, jotka tuotantonsa, jakelunsa ja kulutuksensa aikana aiheuttavat vähiten haitallisia ympäristövaikutuksia, mutta tuottavat silti heidän tarpeilleen hyötyä. Kuluttajien moninaisuus ja tarpeet otetaan huomioon myös kestävässä tuotekulttuurissa. Kuluttajalähtöisten tuotteiden on tarkoitus olla kestäviä. (Sarkkinen, S. 2006, 7–8.)

Vastuullisuuden mittareiden tulee olla ymmärrettäviä, hyväksyttäviä, tärkeitä ja viestiä oikeista asioista. Vastuullisuus liittyy vahvasti tuotteiden terveellisyyteen, puhtauteen ja tuoteturvallisuuteen, oikeudenmukaiseen tulonjakoon ketjussa, kuluttajavastuuseen ja eläinten hyvinvointiin. Ketjun tulee olla mahdollisimman läpinäkyvä. Yrityksen on kommunikoitava avoimesti ja jaettava tietoa asiakkaille ja sidosryhmille selkeästi. (Sarkkinen, S. 2006, 8–9.)

Työpaikan ympäristövastuu kattaa ekologisen ympäristön huomioon ottamisen. Ympäristö, sekä työpaikka hyötyvät yrityksen ympäristötoiminnasta. Tärkeitä ympäristövalintoja ovat luonnonvarojen käytön tehostaminen, hankintojen hallinta, kierrätys ja energiatehokkuus. Hyvin suunnitelluilla työprosesseilla ja hankinnoilla voidaan merkittävästi vähentää ympäristön rasiitusta. Alentunut energiankulutus ja jätteiden määrä tuovat myös taloudellista hyötyä. (Sarkkinen, S. 2006, 9.)

Keskeisiä teemoja ovat toimiston ympäristöasiat, ympäristöjohtaminen ja -järjestelmät, hankinnat, ympäristölainsäädäntö, sekä hyvä työympäristö. Ratkaisut toimiston ympäristökuormituksen vähentämiseksi liittyvät käytännön muutoksiin: harkittu kulutus, uudelleenikäyttö ja kierrätys. Raportointi toimii

tärkeänä välineenä ympäristötyön edistämiseksi organisaation sisällä, sekä merkittävänä välineenä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa ja imagokuvan rakentamisessa. Ympäristöystävällisten hankintojen tekeminen, kuten ekotuotteiden valitseminen, on sekä mahdollista että taloudellisesti kannattavaa. Miten voimme saada enemmän aikaan vähemmällä luonnonvarojen käytöllä myös liiketoiminnassa? Ympäristölainsäädäntö asettaa toiminnanharjoittajille velvollisuuksia ja vastuita, joita on tärkeää noudattaa. Nämä liittyvät ympäristönsuojeluun, terveydensuojaan, kemikaalilainsäädäntöön, jätelakiin ja yleisesti ympäristövastuuseen. (Sarkkinen, S. 2006, 10–13.)

Työpaikan fyysisillä olosuhteilla on monipuolinen vaikutus työntekijöiden hyvinvointiin, ja hyvä työympäristö on työsuojelun perusta. Tärkeää ei ole täydellisyys, vaan kiinnostus ympäristöasioita kohtaan ja pyrkimys niiden parantamiseen. Alkuun päästään hyvin pienillä yksittäisillä teoilla ja arjen ekologisilla valinnoilla. (Sarkkinen, S. 2006, 9.)

Ympäristönäkökulmia korostavien mainoslauseiden ja symbolien käyttö on yleistynyt. Viherpesusta puhutaan silloin, kun ympäristöväitteet ovat harhaanjohtavia tai vailla todenperäisyyttä. Kuluttajaliittojen ja Marttaliiton yhteistyössä toteuttamassa kyselyssä vastaajilta pyydettiin arviota markkinoinnissa käytettyjen ympäristöväitteiden luotettavuudesta. Luottamus yritysten esittämiin ympäristöväitteisiin on melko heikko. Peräti 57 % vastaajista arvioi, etteivät he voi luottaa yritysten antamiin ympäristöväitteisiin. Myös yritysten itse kehittämät ympäristömerkit eivät herätä enempää luottamusta, sillä jopa 65 % vastaajista pitää niitä epäluotettavina. Sen sijaan kuluttajat luottavat suhteellisen hyvin virallisiin ja riippumattomiin ympäristömerkkeihin; noin 2/3 vastaajista pitää virallista ympäristömerkkiä luotettavana. Pohjoismaisen ympäristömerkin, eli Joutsenmerkin, suurin osa vastaajista kuitenkin tunnistaa viranomaisen hyväksymäksi merkiksi. (Kuluttajaliitto, 2022.)

Kuva 1. Joutsenmerkki (Vastuullinen Kuluttaminen: Ympäristö- Ja Energiamerkit | Kuluttajaliitto, 2023)

Kuluttajien voi olla toisinaan vaikeaa erottaa todelliset ympäristömerkit pelkästään tuotepakkauksen koristeluun tarkoitetuista ympäristöaiheisista symboleista. Vain 11 % vastaajista arvioi, että ympäristöväitteiden perusteella on helppo määrittää, mikä tuote tai palvelu on oikeasti ympäristöystävällinen. Suomalaisista peräti 81 % pitää tätä arviointia haastavana. Lähes puolelle vastaajista suurin epäily herää siitä, ettei väitteiden todenmukaisuudesta ole saatavilla riittäviä lisätietoja. (Kuluttajaliitto, 2022.)

2.1. Vastuullisuus ravintola-alalla

Miten vastuullisuus näkyy yrityksen arjessa ja miten sitä edistetään? Voidaanko elintarvikeketjun vastuut määritellä, dokumentoida ja viestiä tuotetasolla niin, että kuluttajien on helpompi tehdä vastuullisia valintoja. Vastuullisuuteen kohdistuvat muutospaineet ovat nousseet kuluttajien lisääntyneen huolen vuoksi ruokaketjun läpinäkyvyydestä, raaka-aineiden alkuperästä, ruoan turvallisuudesta, tuotteiden ja tuotannon ympäristövaikutuksista, sekä eläinten hyvinvoinnista. Johtavissa kansainvälisissä yrityksissä yhteiskuntavastuu on jo noussut liiketoiminnan keskiöön. Monet yritykset julkaisevat vuosittain raportteja ympäristö- ja yhteiskuntavastuustaan. (Elintarvikeketjun vastuullisuus, 2009, 8.)

Ruokavalintojen ja ympäristövaikutusten lisäksi ruokaketjuvastuussa käydään ajankohtaisia keskusteluja eläinten hyvinvoinnista, tulojen tasapuolisesta jakautumisesta ketjussa, sekä terveellisiin ruokailutottumuksiin liittyvistä

asioista. Elintarvikeketjun tulee harkita toimintansa vaikutuksia ympäröivään yhteiskuntaan, jotta ruoan tuotanto olisi vastuullista. Vastuullisuuden hallinta ja siihen liittyvien odotusten, sekä haitallisten vaikutusten tulisi kattaa koko ravintoketjussa. Haastekohta on erityisesti ketjun eri osien välinen rajapinta. Vastuun kehittäminen ketjun näkökulmasta edellyttää elintarviketuotannon kannalta kriittisten vastuusasioiden tunnistamista koko ketjussa ja sen ymmärtämistä, mihin ketjun osiin keskeiset vastuukysymykset tai -vaikutukset vaikuttavat. Tuotteen käsittelyn, pakkaamisen tai kuljetusten ympäristövaikutukset ovat yleensä melko minimaalisia. (Elintarvikeketjun vastuullisuus, 2009, 13.)

Erilaisissa innovaatioprosesseissa on pitkään tunnistettu käyttäjälähtöisyyden tärkeys ja korostettu sitä entistä enemmän. Tämä korostus on noussut esiin erityisesti käyttäjien tarpeiden erilaistumisen ja teknologian nopean kehityksen myötä. Käyttäjälähtöisyys edustaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka pyrkii syvällisesti ymmärtämään käyttäjien nykyiset ja tulevat tarpeet, sekä ottamaan ne huomioon tuote- ja palvelukonseptien kehittämisessä. Yritysten edustajilla on usein omaa erityisosaamistaan, mutta tämä osaaminen saattaa jäädä käyttämättömäksi tai ”hiljaiseksi tiedoksi” omassa toimintaympäristössään. Käyttäjälähtöisessä ajattelussa tärkeää on tunnistaa erilaiset osaamiset ja asiantuntemus sekä integroida niitä käytäntöihin. (Elintarvikeketjun vastuullisuus, 2009, 13.)

Tunnetuin ja laajin kestävä kehityksen raportointiohjelmisto on Global Reporting Initiative. Tätä monet yritykset ovat vuosittaisissa yritysraporteissaan käyttäneet hyväkseen. Kehittämisprosessin aikana näkökulmia ja tasapainoa tulee harkita huolellisesti monen eri henkilön kannalta. On tärkeää ottaa myös kuluttajat huomioon. Peruskäsitteiden tulee olla selkeitä ja kaikkien ymmärrettävissä. (Elintarvikeketjun vastuullisuus, 2009, 13.) GRI-standardit auttavat yrityksiä ymmärtämään ja raportoimaan talouteen, ympäristöön ja ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista vertailukelpoisella ja uskottavalla tavalla. Tämä lisää yrityksen läpinäkyvyyttä ja panosta kestäväan kehitykseen. Yritysten lisäksi standardit ovat erittäin tärkeitä monille

sidosryhmille, kuten sijoittajille, päättäjille, pääomamarkkinoille ja kansalaisyhteiskunnalle. (GRI - Standards, n.d.)

Toiminnan resurssitehokkuuden jatkuva parantaminen ja negatiivisten ympäristövaikutusten minimoiminen ovat keskeisiä vastuullisuustavoitteita. Samalla on kiinnitettävä erityistä huomiota henkilöstön hyvinvointiin. Yhä tietoisemmat kuluttajat tekevät valintojaan harkiten ja odotukset alan toimijoille ovat korkealla vastuullisen toiminnan, sen linjaamisen ja avoimen viestinnän osalta. (Tavoitteellista Vastuullisuustyötä Ravintola-alalla, n.d.)

2.2. Vastuullisuusraportointi

Vastuulliseen elintarvikkeiden valmistukseen liittyy monia näkökulmia. Elintarvikkeiden valmistuksen ja myynnin tuotevastuuta voi tarkastella monesta eri näkökulmasta, mukaan lukien ravitsemukselliset ja tuoteturvallisuusnäkökulmat, tuotetietojen antaminen ja markkinointi, sekä työntekijöiden hyvinvointi. (Vastuullisuusraportti, 2020.)

Elintarvikkeiden valmistusta säätelee tiukka kansallinen ja EU-tasoinen lainsäädäntö, ja tämä lainsäädäntö asettaa puitteet turvallisten tuotteiden valmistukselle. Yritysvastuusta puhutaan yleensä vasta silloin, kun yritys ylittää lainsäädännön vaatimukset. Kuitenkin vastuullisen tuotteen lähtökohtana on aina varmistaa, että tuote on houkutteleva kohderyhmille, herkullinen ja kohtuuhintainen. Vain näiden ehtojen täytyessä tuotteen valmistus voi olla kannattavaa ja yrityksen taloudellisesti kestävä. (Vastuullisuusraportti, 2020.)

ESG on viitekehys, joka auttaa eri sidosryhmiä ymmärtämään, miten organisaatio käsittelee ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyviä kriteerejä ja niihin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia (voidaan kutsua ESG-tekijöiksi). ESG:n mukaan vastuullisuus ei rajoitu pelkästään ympäristökysymyksiin. Kun tuotteen terveellisyysnäkökohdat ja ravitsemuksellinen laatu otetaan huomioon jo tuotteen suunnitteluvaiheessa, tämä osoittaa yrityksen sitoutuvan vastuullisuuteen tuotteidensa

ravitsemuksellisissa ominaisuuksissa. Esimerkkinä kuidun, sokerin, tyydyttyneen rasvan, suolan, vitamiinien ja kivennäisaineiden määrät ohjaavat tuotekehitystä oikeaan suuntaan. (Stamelos, 2023.)

Vaikka lainsäädäntö edellyttää jo ravintosisällön, raaka-aineiden ja allergeenien tietojen oikeellista ilmoittamista, avoimuus raaka-aineiden alkuperästä, tuotanto-olosuhteista ja -tavoista ylittää lainsäädännön vaatimukset. Raaka-aineiden valinnassa onkin tärkeää kiinnittää huomiota niiden alkuperään, tuotanto-olosuhteisiin ja vastuullisuussertifikaatteihin. Tämä saattaa olla haastavaa, mutta on aina suositeltavaa pyytää raaka-ainetoimittajilta lisätietoja raaka-aineista ja mahdollisista vaihtoehdoista. (Stamelos, 2023.)

Esimerkki tavoitteista, jotka liittyvät ESG-mittareihin voivat olla hiilidioksidipäästöjen vähentäminen: tavoite; yritys vähentää hiilidioksidipäästöjään 75 % vuoteen 2030 mennessä. Mittareina tässä käytetään vuotuista seuranta ja raportointia hiilidioksidipäästöjen kehityksestä. Toinen esimerkki voi olla: työtaturmista johtuvien poissaolojen vähentäminen; tavoitteena vähentää henkilöstön tapaturmista johtuvia poissaoloja 7 päivästä 0–3 päivään. Mittarina tässä käytetään seuranta vuosittaisista työtaturmista johtuvista poissaolopäivistä ja niiden kehityksestä. Nämä tavoitteet ja niihin liittyvät mittarit osoittavat yrityksen sitoutumisen vastuulliseen toimintaan ja antavat selkeän kuvan siitä, miten yritys pyrkii vaikuttamaan ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan. Tavoitteiden asettaminen ja niiden seuraaminen antavat myös mahdollisuuden jatkuvaan parantamiseen ja avoimeen viestintään sidosryhmille. (Toikka, 2022.)

Vastuullisuusraportointi tulee pakolliseksi EU:n Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)- direktiivin myötä. Tämä tarkoittaa, että vuodesta 2024 alkaen kaikkien listattujen yritysten ja suurten yritysten on raportoitava vastuullisuudestaan uuden standardin mukaisesti. Ympäristö-, sosiaalinen ja hallinnollinen raportointi, eli ESG-raportointi, edistyy CSRD toiminnan myötä. Seuraavat kriteerit määrittelevät yritykset, jotka tulee raportoida: yli 250 työntekijää, yli 40 miljoonan euron liikevaihto ja yli 20 miljoonan tase. CSRD tuleva vaikutusalue laajenee myös pienempiin yrityksiin, jos ne ovat osa

suurempien yritysten hankintaketjuja, jotka ovat CSRD-standardin piirissä. (Greenstep, 2023.)

Vastuullisuusraportoinnin sisältöä määrittelee kirjanpitolaki seuraavasti: Raportissa tulee olla tiedot ympäristöasioista, sosiaalisista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta, sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta. Näiden tietojen on oltava kattavia, jotta yrityksen toiminnan vaikutukset ymmärretään. Liikesuhteita, tuotteiden ja palvelujen sekä muun toiminnan laatua ja laajuutta tulee kuvata. Mainintaa riskeistä, jotka voivat haitata yrityksen toimintaa, ja selostus siitä, miten näitä riskejä hallitaan. (Suomen Taloushallintoliitto ry., 2022.)

Vuonna 2015 kaikkien Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltioiden hyväksymä Agenda 2030 kestävän kehityksen ohjelma tarjoaa yhteisen suunnitelman rauhan ja hyvinvoinnin edistämiseksi ihmisille ja planeetalle nyt ja tulevaisuudessa. Sen ytimessä ovat 17 kestävän kehityksen tavoitetta (SDG), jotka ovat tarkoitettu niin kehittyneille, kuin kehitysmaille. Suunnitelmassa tunnistetaan, että köyhyyden ja muiden puutteiden poistaminen on yhdistettävä strategioihin, jotka parantavat terveyttä ja koulutusta, vähentävät eriarvoisuutta ja edistävät talouskasvua. Samalla torjutaan ilmastonmuutosta ja pyritään säilyttämään valtameremme ja metsämme. (THE 17 GOALS | Sustainable Development, n.d.) SDG tavoitteista osuvimmat VoiVeljille ovat ”ei nälanhätää”, ”sukupuolten tasa-arvo”, ”ilmastotoimet”, ”yhteistyö ja kumppanuus tavoitteiden saavuttamiseksi” ja ”vastuullinen kulutus ja tuotanto”.

Kuva 2 SDG Tavoitteet

3. Vastaavien yritysten vastuullisuusraportointi

Vastuullisuusraportointi on keskeinen osa monien yritysten liiketoimintastrategiaa, ja se auttaa yrityksiä viestimään sidosryhmilleen vastuullisuustoiminpiteistään ja saavutuksistaan. Lidl ja NoHo Partners ovat esimerkkejä yrityksistä, jotka ovat ottaneet vastuullisuuden vakavasti ja integroineet sen toimintaansa.

3.1. Lidl

Lidl on toiminut Suomessa vuodesta 2022 ja rakentanut maineensa dynaamisena ja luotettavana työnantajana. Yhtiö on tietoinen työntekijöitään, liikekumppaneitaan, ympäristöä ja yhteiskuntaa kohtaan liittyvistä vastuista. Lidlin tavoitteena on kasvaa kannattavasti samalla osallistuen suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseen. (*Lidl Suomi*, n.d.)

Lidl näkee vastuullisuuden tärkeänä osana liiketoimintaansa ja toimii aktiivisesti edistääkseen kestäväää kehitystä. Yritys osallistuu julkiseen keskusteluun, tarjoaa työpaikkoja ja vaikuttaa talouskasvuun Suomessa. Lidlin vakaumus on, että kestävä ja kannattava liiketoiminta hyödyttää sekä yhteiskuntaa, Lidl-yhteisöä, että paikallisia sidosryhmiä. (*Lidl Suomi*, n.d.)

Lidl pyrkii olemaan positiivinen voima suomalaisessa liike-elämässä, ja heidän liiketoimintafilosofiansa korostaa tasapainoa taloudellisen menestyksen ja yhteiskunnallisen vastuun välillä. Tämä lähestymistapa tukee Lidlin pyrkimyksiä kasvaa pitkäjänteisesti ja vaikuttaa myönteisesti paikalliseen yhteisöön. (*Lidl Suomi*, n.d.)

Lidlille vastuullisuudessa tärkeitä aiheita ovat ilmaston luonnonvarojen ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, terveyden edistäminen, reilu toiminta, sekä myös säännöllinen vuoropuhelu sidosryhmien kanssa. Lidl julkaisee joka toinen vuosi kattavan vastuullisuusraportin, josta löytyy perusteellista tietoa Lidlin vastuullisuustyöstä. Raportointivuosien välissä he julkaisevat

vastuullisuuskatsauksen, joka tiivistää tietoa Lidlin vastuullisuustyöstä. Näitä tietoja kaikki voivat käydä lukemassa. (ePressi, n.d.)

Tässä tietoa mitä vuoden 2021–2022 raportissa kerrotaan. Lidlillä on tavoitteena tarjota Suomen vastuullisin ostoskassi. Viime tilikaudella he onnistuivat kasvattamaan terveellisten sydänmerkittyjen tuotteiden määrää huomattavasti, nostaten ne yli 200 tuotteeseen, näiden lukumäärä edellisellä kaudella oli 145. Vuonna 2021 Lidlissä myytiin jo yli 300 omaa merkkiä edustavaa Reilun kaupan -tuotetta. Lisäksi Lidl tuki viljelijöitä maksamalla Reilun Kaupan -lisää 490000 euroa, mikä paransi heidän toimeentuloaan. (ePressi, n.d.)

Lidlin monimuotoinen henkilöstö on heille suuri ylpeyden aihe. Lidlin henkilöstö koostui peräti 54 eri kansalaisuudesta, mikä merkitsi peräti 20 prosentin kasvua kansalaisuuksien määrässä verrattuna edelliseen tilikauteen. (ePressi, n.d.)

Kesällä 2021 Lidl teki historiankirjoitusta poistamalla Suomessa ensimmäisenä valtakunnallisena kauppaketjuna pelikoneet kaikista myymälöistään, Hangosta Sodankylään. Tämä toimenpide käsitti noin 250 pelikonetta. Lidl teki tämän päätöksen korostaakseen vastuullisia valintoja kauppaketjuna ja siksi, että pelikoneet eivät kuulu tavallisiin arkisiin ympäristöihin. (ePressi, n.d.)

Lidl saavutti hiilineutraaliuden toiminnassaan jo vuonna 2022 ja nousi samalla Suomen ensimmäiseksi hiilineutraaliksi kauppaketjuksi. Hiilineutraalius saavutettiin vähentämällä ja välttämällä päästöjä omassa toiminnassa sekä kompensoimalla jäljelle jäävät päästöt Gold Standard -sertifioiduissa hankkeissa. (ePressi, n.d.)

Riihimäellä myymälärakennuksen teräsrakenteet korvattiin puumateriaalilla betonilattiasta ylöspäin. Kaikki kantavat rakenteet, kuten ulkoseinät, välipohjat ja kattorakenteet, suunniteltiin puusta valmistetuiksi. Lisäksi myymälän julkisivu toteutettiin leveästä puupaneelistä. Tämä puun käyttö teräksen sijasta pienensi rakentamisen hiilidioksidipäästöjä lähes neljänneksellä. (ePressi, n.d.)

Hyvän suunnittelun, hävikkiruoan myynnin ja ruoka-apujärjestöjen yhteistyön ansiosta Lidl onnistui pelastamaan yli 6 miljoonaa kiloa ruokaa hävikiltä. Samalla he saavuttivat tavoitteensa pitää ruokahävikki alle 1,5 prosentissa, ja viime tilikaudella hävikki oli jopa alhaisempi, vain 1,3 prosenttia. (Lidlin Vastuullisuustyö Etenee Harppauksin – Uusi Katsaus Julkaistu - ePressi, n.d.)

3.2. NoHo Partners

NoHo Partners Oyj on Pohjois-Euroopan johtava ravintolatoimija, jonka valikoimaan kuuluu noin 250 ruoka- ja seurusteluravintolaa, yökerhoa ja viihdekeskusta. Nimi "NoHo" viestiin konsernin keskeisistä tavoitteista, mahdollisuuksista ja vahvuuksista. Nimi muodostuu sanoista Nordic Hospitality Partners. (Nordic Hospitality Partners, 2023.)

"Nordic" korostaa konsernin tulevaisuuden kasvumarkkinaa Pohjois-Euroopassa sekä pohjoismaista laatua, joka nauttii maailmanlaajuisesta arvostuksesta ja kiinnostuksesta. NoHo Partnersin halu laajentua perinteisen ravintolaliiketoiminnan ulkopuolelle, esimerkiksi osallistumalla mittaviin yleisötapahtumiin, tätä kuvaa nimessä sana "Hospitality". Kokotoiminnan perustana on partnerimalli, joka on keskeinen kilpailuetu, tätä kuvaa nimessä sana "Partners". NoHo Partners pyrkii olemaan houkutteleva kumppani intohimoisille tekijöille. (Nordic Hospitality Partners, 2023.)

Vastuullisuus on yksi heidän keskeinen osansa yrityksen arvoissa ja kasvustrategiassa. Vastuullisuus ohjaa päätöksentekoa kestävästä kehityksen näkökulmasta samalla kun yritys pyrkii mahdollistamaan elämyksellisen elämän yhä useammalle ja toimii ympäristön parhaaksi. Vastuullinen liiketoiminta edellyttää hyvin organisoidun ja johdetun toiminnan yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien, työntekijöiden, partnereiden, kumppaneiden ja asiakkaiden kanssa. (Vastuullisuus - NOHO Partners, 2023.)

NoHo Partnersin vastuullisuusohjelma keskittyy kahdeksaan pääalueeseen, jotka ovat ympäristö, sosiaalinen ja taloudellinen vaikuttavuus. Nämä ovat

alueita ESG-taulukosta. Teemat ovat ympäristö ja ilmasto, ihmiset ja yhteisöllisyys, sekä hyvä hallinto. (Vastuullisuus - NOHO Partners, 2023.)

Yritys on luonut vastuullisuuden tiekartan, joka ulottuu vuoteen 2025 ja on jaettu vuoden mittaisiin osakokonaisuuksiin. Vaikutuksia mitataan suhteessa YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin, ja tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit määritellään ja päivitetään tiekartan mukaisesti, ja tulokset raportoidaan vuosittain. (Vastuullisuus - NOHO Partners, 2023.)

Vastuullisuuden johtamismalli toteutuu strategisen, taktisen ja operatiivisen tason kautta. Jokaiselle tasolla on oma määritelty roolinsa vastuullisuusohjelman toteuttamisessa. Yhtiön toimitusjohtaja, konsernin johtoryhmä, sekä ESG-tiimi, joka koostuu organisaation eri asiantuntijoista, vastaavat liiketoiminnan vastuullisesta kasvusta ja ESG-toimintaperiaatteisiin perustuvan vastuullisuusohjelman laatimisesta. (Vastuullisuus - NOHO Partners, 2023.)

3.3. Päätelmä vastaavista yrityksistä

Yllä olevien esimerkkien avulla voidaan nähdä, että vastuullisuusraportointi ei ole vain markkinointityökalu, vaan olennainen osa yrityksen strategiaa ja päivittäistä toimintaa. Lidl ja NoHo Partners osoittavat, että vastuullisuus voi olla kilpailuetu ja tärkeä osa yrityksen arvolle. Nämä yritykset ovat onnistuneet luomaan monipuolisia ja konkreettisia toimia vastuullisuuden hyväksi. Kyseiset toimet hyödyttävät sekä ympäristöä, että yhteiskuntaa laajemmin. Voiveljet voivat ottaa oppia näistä esimerkeistä ja kehittää omaa vastuullisuusraportointiaan kohti parhaiden käytäntöjen mukaista toimintaa.

4. Työn toteutus

Tämä opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Työssä on hyödynnetty vastuullisuuteen liittyvää kirjallisuutta, artikkeleita, nettisivuja ja vastaavien yritysten raportointia. Tämän työn avulla yritys voi kerätä enemmän tietoa toiminnastaan ja kehittää sopivia mittareita, joilla he voivat seurata vastuullisuuden kehittymistä säännöllisesti raporttien avulla.

Mittareiden suunnittelu kannattaa aloittaa harkitsemalla yrityksen tarpeita ja tavoitteita: Miksi yrityksessä tarvitaan mittareita ja mitä niillä halutaan saavuttaa? Mihin tarkoitukseen laskennan tuloksia halutaan käyttää? Näitä asioita voidaan miettiä myös hypoteettisesti, ajatellen tulevaisuutta.

Yhteistyöllä työntekijöiden kanssa vastuullisuuden voi saada luontevaksi osaksi päivittäistä toimintaa, ja siitä tulee aiempaa huomionarvoisempaa. Näitä kysymyksiä on hyvä harkita yhdessä: onnistumiset ja vahvuudet; mitä asioita olemme jo tehneet hyvin ja mitä onnistumisia voimme juhlistaa? Millaisia vahvuuksia on vastuullisuuden saralla? Asiakas- ja henkilöstöpalautteet: Mitä kysymyksiä ja toiveita saamme säännöllisesti asiakkailta tai henkilökunnalta? Miten voimme vastata näihin odotuksiin ja parantaa toimintaamme? Hävikki: Onko hävikki hallinnassa vai voisiko tehdä vielä enemmän sen vähentämiseksi? Miten voimme kehittää prosessejamme tehokkaammiksi ja kestävämmiksi? Henkilöstön hyvinvointi: Miten henkilö voi tällä hetkellä, ja miten voitaisiin edelleen parantaa heidän hyvinvointiaan? Millaisia toimenpiteitä voidaan ottaa käyttöön työntekijöiden tyytyväisyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi? Tuotteet ja prosessit: Minkälaiset tuotteet ja prosessit on ruoan ulosmyyntiin, ja miten se voidaan tehdä entistä kestävämmäksi? Millaisia vaihtoehtoja voidaan harkita tuotteiden kestävyuden parantamiseksi? Lisäksi on hyvä harkita asiakkaiden tai kumppanin odotusten selvittämistä ja vertaamista alan johtavien yritysten vastuullisuustoimiin. (Tavoitteellista Vastuullisuustyötä Ravintola-alalla, n.d.-b.)

Tutkimusmenetelmäksi tähän työhön valikoitui haastattelut (Liite 1). Kun etsitään sopivaa haastattelumenetelmää, on huomioitava tutkimuksen tavoitteet ja lähestymistapa. Haastattelijan kysymysten tulisi ohjata vastaajaa

kuvailemaan asioita mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja kertomuksellisesti, jotta saataisiin hyödynnettyä vastaajien antamaa tietoa mahdollisimman tehokkaasti. (Vilkka, 2015, 135.)

Yleisesti käytetty tutkimushaastattelun muoto on teemahaastattelu, joka tunnetaan myös puolistrukturoidun haastattelun nimellä. Teemahaastattelussa keskitytään tutkimusongelman kannalta keskeisiin aiheisiin ja teemoihin. (Vilkka, 2015, 124–125.) Omassa tutkimuksessani keskeisinä aiheina olivat ravintolan ympäristövaikutukset, raaka-aineiden hankinta, henkilöstön hyvinvointi, yhteisöllisyys ja paikallisuus, vastuullisuusraportoinnin odotukset ja muita vastuullisuuden osa-alueita (Liite 1). Näiden teemojen käsittely on olennaista tutkimusongelman ratkaisemiseksi ja tulosten saavuttamiseksi. Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei ole väliä lopputuloksen kannalta. Laadullisen tutkimusmenetelmän käytöllä pyritään lisäämään haastateltavien ymmärrystä tutkittavista aiheista ja siten vaikuttaa myönteisesti tutkimuskohteeseen. (Vilkka, 2015, 124–125.)

Haastattelijan tehtävänä on varmistaa, että vastaukset pysyvät keskeisissä teemoissa. Haastateltavien valinnassa on huomioitava tutkimuksen kohdealue. Riippuen tutkimusongelmasta, on järkevää valita haastateltavat joko heidän asiantuntemuksensa tai kokemuksensa perusteella. Organisaatioissa ja yrityksissä toimitaan usein perinteiden ja vakiintuneiden ajattelutapojen mukaisesti. Vaikka henkilöillä ei olisikaan omakohtaista kokemusta, heillä saattaa olla muodostunut käsityksiä aiheesta. (Vilkka, 2015, 126,135.)

Tutkimushaastatteluissa on omat ongelmansa. Vastatut vastaukset saatetaan tulkita väärin, tai kaikki eivät ole teemoista yhtä tietoisia. Tässä auttaa, mikäli tuntee haastateltavia henkilöitä. (Vilkka, 2015, 127.) Itse sain vastaukset anonymieinä, eivätkä henkilöt olleet minulle entuudestaan tuttuja. Haastattelun yhteyteen lisäsin kuitenkin aihetta ja kysymyksiä avaavaa tekstiä vastuullisuudesta ja vastuullisuudesta ravintola-alalla.

Haastattelujen tarkoituksena on kerätä tutkimusaineistoa, jonka avulla voidaan kehittää nykyistä tilannetta haluttuun suuntaan. Kysymysten muoto vaikuttaa

siihen, kuinka paljon tietoa vastaajilta saadaan. (Vilka, 2015, 129.)

Vastuullisuus on laaja osa-alue. Tavoitteenani oli kartoittaa aihetta yrityksen henkilöiden näkökulmasta. Tarkemmin vielä, johtoasemassa olevien näkökulmasta. Keksin mahdollisimman laajasti kysymyksiä ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja taloudellisen vastuun näkökulmista (Liite 1). On tärkeää, että yrityksen henkilöt itse huomaavat, että mitä ovat vastanneet kysymyksiin ja millaisia mielikuvia eri henkilöillä aiheeseen liittyen on.

4.1. Pohdintoja haastattelu vastausten perusteella

Kysymysteni vastauksissa oli sekä eroavaisuuksia mutta myös yhtäläisyyksiä. Voiveljillä on vahva sitoutuminen vastuullisuuteen, vaikka heillä ei vielä olekaan virallista vastuullisuusstrategiaa tai raportointia. Tässä muutamia pohdintoja vastausten perusteella:

Ymmärrys vastuullisuudesta: Yrityksessä näytetään ymmärtävän vastuullisuuden merkitys, erityisesti yhteiskunta- ja sosiaalisen vastuun osalta. On hyvä, että ympäristövastuun merkitystä tunnustetaan, vaikka sen käytännön toteutus koetaankin haasteelliseksi. Toisaalta joissakin vastauksissa näkyi se, että vastuullisuus ymmärretään keskittyvän lähinnä hävikin hallintaan, henkilökunnan hyvinvointiin ja energian säästöön. Tämä on myös hyvä lähtökohta, mutta vastuullisuuden käsitys tulisi olla laajempi, ja yritys voisi harkita sen syvällisempää määrittelyä yhteisesti.

Toiminnalliset käytännöt: Voiveljet on jo ottanut käyttöön joitakin vastuullisuuskäytäntöjä, kuten Sensire-hävikinseurantajärjestelmän ja panostanut henkilöstön hyvinvointiin. Näitä käytäntöjä voitaisiin laajentaa ja syventää tulevaisuudessa. Lisäksi yritys on toteuttanut konkreettisia vastuullisuuskäytäntöjä, kuten jätteiden lajittelun ja hävikin minimoinnin. Näitäkin käytäntöjä voitaisiin edelleen kehittää ja laajentaa.

Yhteisöllisyys ja paikallisuus: Yritys osallistuu jo paikalliseen yhteisöön erilaisilla tukimuodoilla ja yhteistyöllä oppilaitosten kanssa. Paikallisten tuotteiden käyttö on myös hyvä käytäntö, jota voitaisiin korostaa entisestään.

Henkilöstön osallistuminen ja tietoisuus: Henkilöstön osallistaminen ja koulutus vastuullisuustoimiin on tärkeää. Yritys voisi harkita entistä aktiivisempaa tiedotusta ja koulutusta henkilöstölle vastuullisuudesta.

Vuorovaikutus kumppaneihin: Vuorovaikutus eri sidosryhmien kanssa vastuullisuuskysymyksissä on tärkeää. Olisi hyödyllistä, jos yritys kehittäisi aktiivista vuoropuhelua asiakkaiden, työntekijöiden, toimittajien ja paikallisyhteisön kanssa vastuullisuusasioissa.

Vastuullisuusstrategia: On hyvä kuulla, että yrityksellä on jo laadittu vastuullisuusstrategia. Tämä antaa selkeän suunnan ja tavoitteet vastuullisuustyölle.

Vastuullisuuden mittarit ja seuranta: Biojätteiden punnitseminen on hyvä alku, mutta vastuullisuuden seuranta voitaisiin laajentaa kattamaan myös muita osa-alueita, kuten energiankulutus ja henkilöstön hyvinvointi.

Vastuullisuusraportoinnin odotukset: Voiveljillä on selkeä tavoite luoda standardisoitu raportointimalli käyttäen esimerkiksi GRI:n mittaristoa. Tämä on erittäin kannatettavaa ja auttaa osoittamaan yrityksen sitoutumista vastuullisuuteen.

Tulevaisuuden kehitysnäkymät: Yritys näkee vastuullisuuden tulevaisuudessa erittäin tärkeänä liiketoiminnalleen, erityisesti asiakaskysynnän näkökulmasta. Tämä antaa vahvan perustan kehittää ja syventää vastuullisuustoimia. On erittäin hyödyllistä ja tärkeää, että yritys harkitsee konkreettisia pitkän aikavälin tavoitteita vastuullisuuden osalta ja niiden julkistamista.

Vastuullisuusraportoinnin odotukset: Nyt on tärkeää harkita selkeiden tavoitteiden ja mittareiden asettamista vastuullisuuden seuraamiseksi ja raportoimiseksi.

5. Työn tulokset

Perustuen kysymysteni pohjalta saamiini vastauksiin keksin aiheita ja osa-alueita, jotka yrityksen olisi hyvä sisällyttää vastuullisuusraportointiinsa. Aihealueissa on huomioitu se, että he haluavat kokonaisvaltaisen vastuullisuusraportoinnin mutta täytyy huomioida myös, että yritys on vasta aloitteleva tekijä tämän suhteen.

1. Ymmärrys vastuullisuudesta

- Yhteiskunta- ja sosiaalisen vastuun merkityksen tunnistaminen.
- Ympäristövastuun merkityksen tunnistaminen, vaikkakin sen käytännön toteutus koetaan vielä hieman haasteellisena
- Vastuullisuuden käsitteen laajentaminen ja syvällisempi määrittely itse yrityksen kannalta

2. Toiminnalliset käytännöt

- Sensire-hävikinseurantajärjestelmän ja henkilöstön hyvinvoinnin panostuksen laajentaminen
- Konkreettisten vastuullisuuskäytäntöjen, kuten jätteiden lajittelun ja hävikin minimoinnin, kehittäminen ja laajentaminen

3. Yhteisöllisyys ja paikallisuus

- Osallistuminen paikalliseen yhteisöön tukimuodoilla ja yhteistyöllä oppilaitosten kanssa
- Paikallisten tuotteiden käytön korostaminen entisestään

4. Henkilöstön osallistaminen ja tietoisuus

- Aktiivisempi tiedotus ja koulutus henkilöstölle vastuullisuudesta

5. Vuorovaikutus kumppaneihin

- Aktiivisen vuoropuhelun kehittäminen asiakkaiden, työntekijöiden, toimittajien ja paikallisyhteisön kanssa vastuullisuusasioissa

6. Vastuullisuusstrategia

- Laaditun vastuullisuusstrategian noudattaminen ja sen vieminen käytäntöön

7. Vastuullisuuden mittarit ja seuranta

- Biojätteiden punnitsemisen laajentaminen muihin osa-alueisiin, kuten energiankulutukseen ja henkilöstön hyvinvointiin

8. Vastuullisuusraportoinnin odotukset

- Standardisoidun raportointimallin luominen esimerkiksi GRI:n mittaristoa hyödyntäen

9. Tulevaisuuden kehitysnäkymät

- Vastuullisuuden näkeminen tärkeänä liiketoiminnalle, erityisesti asiakaskysynnän näkökulmasta
- Pitkän aikavälin tavoitteiden asettaminen ja niiden julkistaminen

10. Vastuullisuusraportoinnin kehityskohteet

- Selkeiden tavoitteiden ja mittareiden asettaminen vastuullisuuden seuraamiseksi ja raportoimiseksi.

5.1. Menetelmät ja mittaristo esimerkit seurantaan ja raportointiin

1. Ymmärrys vastuullisuudesta

Menetelminä tässä voisi käyttää koulutuksia ja työpajoja. Järjestetään säännöllisiä koulutuksia henkilökunnalle yhteiskunta- ja ympäristövastuun merkityksestä. Toisena esimerkkinä sidosryhmäkyselyt. Tehdään kyselyjä sidosryhmille vastuullisuuskäsityksen syvällisemmän ymmärryksen saavuttamiseksi. Mittaristoina näihin voisi olla esimerkiksi koulutusten osallistujamäärä ja palaute ja sidosryhmäkyselyjen vastausprosentti ja tulosten analysointi.

2. Toiminnalliset käytännöt

Menetelminä tässä hävikinseuranta. Laajennetaan Sensire-järjestelmää kattamaan myös energian ja veden kulutuksen seuranta.

Vastuullisuusauditoinnit. Tehdään säännöllisiä sisäisiä auditointeja vastuullisuuskäytäntöjen noudattamisesta. Mittaristoina näihin voisi toimia hävikin ja energian kulutuksen vähentyminen ja auditointeihin niiden määrä ja tulokset.

3. Yhteisöllisyys ja paikallisuus

Mahdollisina menetelminä esimerkiksi yhteisöprojektit. Osallistutaan paikallisiin projekteihin ja tapahtumiin. Paikallisten tuotteiden käyttö. Hankitaan lisääntyvästi paikallisia raaka-aineita. Yhteisöprojekteja voitaisiin mitata projektien määrällä ja tunneilla. Paikallisten raaka-aineiden osuutta voidaan mitata hankinnoilla.

4. Henkilöstön osallistaminen ja tietoisuus

Menetelminä vastuullisuustietoiskut henkilöstökokouksissa ja erinäiset viestintäkanavat. Lähetetään säännöllisesti vastuullisuusaiheista sisäisissä viestintäkanavissa. Näissä mittaristoina voisi toimia taas ihan tietoiskujen määrä ja niihin osallistujat ja viestien avausprosentti ja niistä saatu palaute.

5. Vuorovaikutus kumppaneihin

Menetelmänä sidosryhmätilaisuudet, sekä kyselyt ja palautteet. Järjestetään vuotuisia tapaamisia eri sidosryhmien kanssa. Hyödynnetään kyselyjä ja palautekanavia sidosryhmien näkemysten jakamisessa. Mittareina näihin tilaisuuksien määrä ja osallistujat, sekä sidosryhmäkyselyjen vastausprosentti ja niistä saatu palaute.

6. Vastuullisuusstrategia

Toimenpidesuunnitelmana se, että laaditaan konkreettiset suunnitelmat strategialle ja sen toteuttamiselle. Pidetään seurantapalavereja ja arviointeja säännöllisesti strategian edistymisestä. Mittaristoina tähän Toimenpiteiden toteutumisaste, sekä seurantapalaverien määrä ja tulokset.

7. Vastuullisuuden mittarit ja seuranta

Menetelminä laajennettu mittaristo ja reaaliaikainen raportointi. Otetaan käyttöön mittarit energian, veden ja henkilöstön hyvinvoinnin seuraamiseksi. Reaaliaikainen seuranta- ja raportointijärjestelmä vastuullisuusmittareille. Mittaristoina tässä esimerkiksi energiankulutus per tuotettu yksikkö ja henkilöstön hyvinvointikyselyjen tulokset.

8. Vastuullisuusraportoinnin odotukset

Menetelminä GRI-standardit ja vuosiraportit. Hyödynnetään GRI-standardien mukaisia raportointikäytäntöjä. Julkaistaan vuosittain vastuullisuusraportti. Mittaristoina raportointimääräysten täyttämistä ja vuosiraportteissa julkaisuvuodet ja saatu palaute.

9. Tulevaisuuden kehitysnäkymät

Menetelminä tulevaisuuden trendit ja pitkän aikavälin suunnitelmat. Seurataan ja analysoidaan vastuullisuuden tulevaisuuden trendejä. laaditaan pitkän aikavälin vastuullisuustavoitteet ja tiekartta. Mittaristoina trendianalyyysien määrä ja tulokset, sekä pitkän aikavälin tavoitteiden asettaminen ja edistyminen.

10. Vastuullisuusraportoinnin kehityskohteet

Menetelminä tavoitteiden asettaminen ja mittariston kehittäminen. Asetetaan selkeät ja mitattavissa olevat tavoitteet vastuullisuudelle. Kehitetään kattava mittaristo vastuullisuuden eri osa-alueiden seuraamiseksi. Näihin mittaristoiksi tavoitteiden toteutumista ja mittariston kattavuus, sekä säännöllisyys.

6. Työn haasteet

Opinnäytetyöni aikana kohtasin joitakin haasteita. Ensimmäinen haaste oli aiheen laajuus ja sen rajaaminen. Vastuullisuus on käsitteenä erittäin laaja ja monimutkainen, ja sen kattava käsittely vaatii huolellista rajauksen määrittelyä. Toinen haaste liittyy siihen, etten itse työskentele yrityksessä, joten tietoni yrityksen sisäisistä prosesseista ja toimintatavoista olivat vajavaiset. Tämä vaikeutti syvällisen ja tarkkanäköisen analyysin tekemistä. Lisäksi laajat haastattelukysymykseni, jotka lähetin eteenpäin, tuottivat vain pari vastausta. Vastausten otanta on siis pieni ja rajallinen mutta toivon, että yritys hyödyntää kysymyksiäni aiheen tiimoilta tulevaisuudessa. Tämä kuitenkin tarkoittaa sitä työni kannalta, että johtopäätökseni on rajattu näihin pariin vastaukseen, joka heikensi tutkimukseni kattavuutta.

Haluan miettiä myös sitä, että mitä haasteita vastuullisuus ja vastuullisuusraportointi saattaa tuottaa itse yritykselle. Jatkuvasti muuttuva lainsäädäntö ja raportointistandardit edellyttävät yritykseltä jatkuvaa sopeutumista ja ajankohtaisten tietojen seuraamista. Tämä on haastavaa alalla, jossa toiminta on usein nopeatempoista ja resurssit voivat olla rajalliset. Toiseksi yrityksen on varmistettava, että kaikki sidosryhmät -mukaan lukien asiakkaat, työntekijät ja toimittajat – ovat sitoutuneita vastuullisuustavoitteisiin. Tämä vaatii tehokasta viestintää ja läpinäkyvyyttä, mikä voi olla haastavaa, erityisesti kun yritys omistaa useamman ravintolan.

Ravintola-alalla ympäristövaikutusten hallinta, kuten ruokahävikin vähentäminen ja energiatehokkuuden parantaminen vaativat usein merkittäviä organisatorisia muutoksia ja investointeja. Positiivinen asia on, että joltain osin yrityksellä on jo nämä kyseiset asiat mielessä ja joitakin toimia tehdään. Lisäksi yrityksen on varmistettava, että sen toimitusketju noudattaa vastuullisia toimitustapoja, mikä voi olla haastavaa, kun toimittajia on useampia ja niiden toimintakäytännöt voivat vaihdella.

Näiden ja muiden mahdollisten haasteiden voittaminen edellyttää systemaattista lähestymistapaa, jossa yhdistyvät strateginen suunnittelu,

tehokas resurssienhallinta ja jatkuva sidosryhmävuoropuhelu.

Opinnäytetyössäni pyrin tarjoamaan konkreettisia suosituksia ja

toimintaehdotuksia, jotka auttavat yritystä navigoimaan näissä monimutkaisissa

vastuullisuushaasteissa ja kehittämään tulevaisuuden

vastuullisuusraportointiaan.

7. Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa vastuullisuuden periaatteita, ravintola-alan vastuullisuutta, sekä vastuullisuusraportoinnin käytäntöjä, lopulta esittää raporttiehdotus Voiveljille. Tutkimus keskittyi vertailemaan vastaavien yritysten vastuullisuusraportointia ja tarjoamaan konkreettisia suosituksia Voiveljille.

7.1. Vastuullisuus ravintola-alalla

Tutkimuksen perusteella on selvää, että vastuullisuus on yhä tärkeämpi osa ravintola-alan toimintaa. Ympäristö- ja sosiaalinen vastuu korostuvat, ja yritykset panostavat esimerkiksi ruokahävikin vähentämiseen, energiatehokkuuteen ja henkilöstön hyvinvointiin. Voiveljet on jo ottanut askeleita oikeaan suuntaan, mutta systemaattinen lähestymistapa ja jatkuva kehitys ovat välttämättömiä.

7.2. Haasteet ja mahdollisuudet

Ravintola-alaan vastuullisuuden haasteisiin kuuluvat jatkuvasti muuttuva lainsäädäntö, raportointistandardit ja resurssien rajallisuus. Voiveljien on varmistettava, että kaikki sidosryhmät ovat sitoutuneita vastuullisuustavoitteisiin, mikä vaatii tehokasta viestintää ja läpinäkyvyyttä. Lisäksi toimitusketjun hallinta on haaste, sillä toimittajia on useita ja niiden toimintakäytännöt voivat vaihdella.

7.3. Suositukset

Tutkimuksen pohjalta voidaan antaa seuraavia suosituksia Voiveljille:

1. Strateginen suunnittelu: Laaditaan selkeä vastuullisuusstrategia, joka ohjaa yrityksen toimintaa.

2. Mittarit ja seuranta: Kehitetään kattavat mittarit ja seurantamenetelmät, jotka kattavat biojätteen punnitsemisen lisäksi energiakulutuksen ja henkilöstön hyvinvoinnin.
3. Sidosryhmävuoropuhelu: Tehostetaan vuoropuhelua asiakkaiden, työntekijöiden, toimittajien ja paikallisyhteisöjen kanssa.
4. Koulutus ja sitouttaminen: Järjestetään koulutuksia ja muita toimenpiteitä, jotka auttavat sitouttamaan henkilöstön ja muut sidosryhmät vastuullisuustavoitteisiin.
5. Raportoinnin kehittäminen: Luodaan standardisoitu raportointimalli, esimerkiksi GRI mittariston avulla, joka auttaa osoittamaan yrityksen sitoutumista vastuullisuuteen.

7.4. Tulevaisuuden näkymät

VoiVeljille tulevaisuuden kehitysnäkymät ovat positiiviset. Yritys näkee vastuullisuuden tärkeänä osana liiketoimintaansa ja haluaa panostaa siihen entistä enemmän. On tärkeää asettaa konkreettisia pitkän aikavälin tavoitteita ja julkistaa ne, mikä lisää läpinäkyvyyttä ja vahvistaa yrityksen mainetta vastuullisena toimijana.

7.5. Yhteenveto

Opinnäytetyö tarjoaa VoiVeljille selkeän kuvan vastuullisuuden merkityksestä ravintola-alalla ja konkreettisia suosituksia vastuullisuusraportoinnin kehittämiseksi. Jatkuva kehitys ja strateginen lähestymistapa auttavat navigoimaan vastuullisuuden haasteissa ja hyödyntämään sen tuomat mahdollisuudet täysimääräisesti.

Lähteet

Elintarvikkeiden valmistuksen vastuullisuus, mitä tulee huomioida? | Vastuullisuusraportti.fi. (2020b, September 24). Viitattu 16.11.2023 <http://vastuullisuusraportti.fi/2020/09/24/elintarvikkeiden-valmistuksen-vastuullisuus-mita-tulee-huomioida/>

ESG-raportointi yrityksille | Greenstep. (2023, August 23). Greenstep. Viitattu 16.02.2024 https://greenstep.fi/vastuullisuuspalvelut/esg-raportointi?utm_source=bing&utm_medium=cpc&campaignid=567129348&adgroupid=1177578660141621&keyword=vastuullisuus%20sertifikaatti&device=c&msclkid=01dc6a540895128eb0860eb31261cf97&utm_source=bing&utm_medium=cpc&utm_campaign=Vastuullisuuspalvelut&utm_term=vastuullisuus%20sertifikaatti&utm_content=Vastuullisuusraportti

Forsman-Hugg, S., Katajajuuri, J., Paananen, J., Pesonen, I., Järvelä, K., & Mäkelä, J. (2009). Elintarvikeketjun vastuullisuus. Kuvaus vuorovaikutteisesta sisällön rakentamisen prosessista. Elintarvikeketjun Vastuullisuus

GRI - Standards. (n.d.). Viitattu 02.06.2024 <https://www.globalreporting.org/standards/>

Lidl Suomi - Lidl Suomi. (n.d.). Lidl.fi. Viitattu 20.01.2024 https://corporate.lidl.fi/?_ga=2.132044815.1036835207.1700592622-1955473178.1693244606

Lidlin vastuullisuustyö etenee harppauksin – uusi katsaus julkaistu - ePressi. (n.d.). Viitattu 20.01.2024 <https://www.epressi.com/tiedotteet/kauppa/lidlin-vastuullisuustyö-etenee-harppauksin-uusi-katsaus-julkaistu.html#:~:text=Lidlin%20vastuullisuuteen%20kuuluu%20ilmaston%2C%20luonnonvarojen%20ja%20luonnon%20monimuotoisuuden,hienoa%2C%20ett%C3%A4%20pystyimme%20jokaisella%20osa-alueella%20viem%C3%A4n%20ty%C3%B6t%C3%A4mme%20eteenp%C3%A4in.>

Nordic Hospitality Partners. (2023, May 16). NoHo Partners. Viitattu 22.11.2023
<https://www.noho.fi/>

Peterdy, K. (2023). ESG (Environmental, Social, & Governance). Corporate Finance Institute. Viitattu 12.11.2023
<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/esg/esg-environmental-social-governance/>

Ravintolat - VoiVeljet. (2023, September 29). VoiVeljet. Viitattu 22.07.2023
<https://voiveljet.fi/ravintolat/>

Sarkkinen, S. (2006). Ympäristövastuu työpaikalla. Edita Prima Oy

Suomen Taloushallintoliitto ry. (2022, August 23). ESG- eli vastuullisuusraportointi | Suomen Taloushallintoliitto ry. Suomen Taloushallintoliitto Ry. Viitattu 02.06.2024
<https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/esg-eli-vastuullisuusraportointi/>

Tavoitteellista vastuullisuustyötä ravintola-alalla. (n.d.). Viitattu 24.08.2023
<https://www.kespro.com/ideat-ja-inspiraatiot/artikkelit/tavoitteellista-vastuullisuustyota-ravintola-alalla>

THE 17 GOALS | Sustainable Development. (n.d.). Viitattu 02.06.2024
<https://sdgs.un.org/goals>

Toikka, K. (2022, August 23). Vastuullisuusraportointi – uhka vai mahdollisuus? Suomen Taloushallintoliitto Ry. Viitattu 12.09.2023
<https://taloushallintoliitto.fi/vastuullisuusraportointi-uhka-vai-mahdollisuus/>

Vastuullinen kuluttaminen: Ympäristö- ja energiamerkit | Kuluttajaliitto. (2023, December 29). Kuluttajaliitto. Viitattu 01.06.2024

<https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/vastuullinen-kuluttaminen-ymparisto-ja-energiamerkit/>

Vastuullisuus - NOHO Partners. (2023, March 17). NoHo Partners. Viitattu 22.11.2023 <https://www.noho.fi/vastuullisuus/>

Vilkkä, H. (2015). Tutki ja kehitä (4., uudistettu painos). PS-Kustannus.

Yritys - VoiVeljet. (2023, August 28). VoiVeljet. Viitattu 11.04.2023 <https://voiveljet.fi/yritys>

Haastattelukysymykset

Yleisiä taustakysymyksiä:

1. Miten yritys tällä hetkellä määrittelee ja ymmärtää vastuullisuuden ravintola-alalla?
2. Onko yritykselle laadittu vastuullisuusstrategiaa?

Ravintolan ympäristövaikutukset:

3. Miten ravintola hallitsee ja vähentää ympäristövaikutuksiaan, kuten energiankulutusta ja jätteiden määrää?

Raaka-aineiden hankinta:

4. Kuinka ravintola varmistaa, että käyttämänsä raaka-aineet ovat kestäväällä tavalla tuotettuja?
5. Onko ravintolalla sertifikaatteja tai yhteistyötä kestävien tuottajien kanssa?

Henkilöstön hyvinvointi:

6. Miten ravintola edistää henkilöstön hyvinvointia ja tyytyväisyyttä?
7. Onko ravintolalla käytössä koulutusohjelmia tai muita toimenpiteitä, jotka tukevat henkilöstön kehittymistä?

Yhteisöllisyys ja paikallisuus:

8. Miten ravintola osallistuu paikalliseen yhteisöön?
9. Käyttääkö ravintola paikallisia tuotteita ja palveluita?

Toiminnalliset käytännöt:

10. Mitä konkreettisia vastuullisuuskäytäntöjä yritys toteuttaa tällä hetkellä esimerkiksi raaka-aineiden hankinnassa, energiankulutuksessa, jätteiden hallinnassa ja työntekijöiden kohtelussa?

Vuorovaikutus kumppaneihin:

11. Miten yritys vuorovaikuttaa eri sidosryhmien kanssa, kuten asiakkaiden, työntekijöiden, toimittajien ja paikallisyhteisön kanssa vastuullisuuteen liittyvissä kysymyksissä?

Vastuullisuuden mittarit ja seuranta:

12. Onko yrityksellä olemassa mittareita tai seurantajärjestelmää vastuullisuuden arvioimiseksi?

13. Mikäli ei niin millaisia toiveita tämän suhteen tulevaisuutta ajatellen?

14. Miten yritys tällä hetkellä seuraa ja raportoi ympäristövaikutuksiaan ja sosiaalista vastuutaan?

Henkilöstön osallistuminen ja tietoisuus:

15. Kuinka yritys osallistaa henkilöstönsä vastuullisuustoimiin?

16. Kuinka hyvin työntekijät ovat tietoisia yrityksen vastuullisuustavoitteista?

Vastuullisuusraportoinnin odotukset:

17. Mitä odotuksia ja tavoitteita yrityksellä on vastuullisuusraportoinnin suhteen?

Tulevaisuuden kehitysnäkymät:

18. Miten yritys näkee vastuullisuuden roolin liiketoiminnassaan tulevaisuudessa?

19. Millaisia pitkän aikavälin tavoitteita yrityksellä on vastuullisuuden osalta?